

SAÇLARI ÖRÜLMEMİŞ YAZGI

Emin GÜRDAMUR

Eskiden putperesttim. Herkesin her şeyi anlayabileceğini zannedirdim. Bir gergedan dikkatiyle geçtim yılların, yolların ve insanların kıyısından. Bir gergedan dikkatiyle geçtim yılların, yolların ve insanların kıyısından. Aşağı bakmadan, yukarı bakmadan, boşluğa bakmadan geçtim. Gözlerimin ve parmaklarımın ucunda yankılanmayan sesleri inkâr ederek.

Tanrılar çölü, kabilemin ölülerinden yaptılar. Sonra uçsuz bucaksız ıssızlığı, bir ağ gibi üzerimize bırakıp gittiler. Nesiller boyu terk edildik. Rahipler; doğan her bebeğin gözlerini kemikli parmaklarıyla kocaman belerterek minik çukurlarda tanrılardan bir haber aradılar, bir ses, bir iz. Elbette bebeklerin gözlerinde dünya telaşından başka bir çırpınış bulamadılar. Zamanla kendi kendilerini teselli etmeyi öğrendi atalarım. İnsanda bir başka insanı kurtuluşa götürecek geçidin saklı olmadığına kanaat getirdiler. Ölüm tırpanı tepelerinde gidip geldiği için acele ettiler. Ölmeden önce bir geçit bulmak, tanrılara dokunmak, ruhlarını onlarla hizalamak, onlarla perdelemek istediler. Bunun için çölün çok uzağından getirdikleri kayalarda bir aldaniş yontup durdular.

Bu çaresizliğin gölgesinde doğanlar er geç anlarlar, en zayıf yanlarının gözleri olduğunu. Nabzı gözlerinde atan bir gergedan bir akşamüzeri en zayıf yerinden vurulduğunda bunu belli belirsiz hissettiler. Uçsuz bucaksız otlaklarda, bataklıklarda bir rüzgâr esti. Yemenli avcılarının uykusu bölündü, Çinli köylülerin toprak damlarından odalarına bir tutam toz düştü. Uzunca bir vurulmak oldu bu; kuru geçmişin ve nemli geleceğin toprağına aynı anda nüfuz etti. En ilkel kaideler, yepyeni tekrarladı kendini; vurulan düşecektir!

Dostlarım uçurumun dibinde parçalanmış heykeller buldular. Kıymil kıymil, her parçada nabzı atmaya devam eden şeyler. Eğildiler, ellerine aldıkları iniltirlerden, bulanık resimlerden, havadaki kırık taş kokusundan kendilerin-

ce ortak bir mana çıkarmaya yeltendiler çünkü onlar da diğerleri gibi anlamaların gittikçe açılmasına, yayılıp serpilmesine, insan eli değdiği yerde başkalaşmasına bitimsiz bir hınçla karşılık verirler. Bu karşılığı, yeryüzünde rastladıkları her insanı kalın urganlarla kendi avlularındaki heykellerin önüne getirip yargılamakla yaparlar. Tutarlar sözü en korunaksız yerinden boğarlar. Anlamı, kendi boylarına çekmek isterken zedelerler. Şimdi ellerinden gelse bu vurulmanın da heykelini dikerler. Parçalarını üşenmeden birleştirirler ellerinden gelse ama onlara herhangi bir teselli bırakmayacak kadar iyi vuruldum. Vurulup un ufak olduğum an, hüznü ışığıyla tapınağın duvarını turuncuya boyayan alev, derin bir acıyla gözlerini yumdu. Alevle birlikte ben de gözlerimi yumdum.

Ailem, parçalarımın başında uzun yaslar tutacak biliyorum. Savaşta kabilesinin önünde, barışta kalbinde yürüyen adamı özlemle anacaklar. Akşamları yıldızlı göğün altında bağdaş kurup burnundan dumanlar çıkaran, mızrağını dizinde yontan, oğlunu dolunayda tanrılara adayan adamı özlerken biraz kendilerini, biraz onları ölümle korkutan, ölümle dizginleyen, ölümle haklayan uzun vaazlarımı özlemiş olacaklar. Ölüm korkusunun bir öğrenmeyle elde edildiğini fark edecekleri yol ayrımını çoktan geçtikleri için böyle yapacaklar. Herkesin aynı yalnızlık içinde yürüdüğünü bilmedikleri için.

Uçurumun dibinde parçalarımın hissettiği son yekpare kavrayış; ölümü, ölümsüzlüğü, ebedî yok oluşu, ebedî var oluşu umursamamak oldu. Haya-tın ve ölümün bütün çağrışımlarının pul pul döküldüğü, anlamını yitirdiği, dahası anlam denen şeylerin anlamsız bir boşluk tarafından yutulduğu o an; ebedî sefaletin ebedî saltanattan, solucanlara yem olmanın zengin sofralara kurulmaktan daha muhteşem, daha görkemli, daha dokunulmaz, daha sahi-ci olduğunu duyumsadım. Toprağın, çekirge sürülerinin, dişleri dökülmüş ihtiyarların, iz sürücülerin, inlerdeki mayhoş hayvan kokularının, babamı öldüren savaş yarasının ve kadınların kuru göğüslerinin ölümsüzlüğünü kavradım. Korkunç bir andı. Delirmedim ama delirmenin ne olduğunu sezdim. Hücrelerimde adice yanıp sönen yaşamak telaşının kıvrak ve kurnaz ve riyakâr ve aceleci ışıklarına tutunarak uzaktan baktım deliliğe, hakikatin tabi olduğu mutlak körlüğe sırtımı dönerek. Yüksek bir uçurumdan atlar gibi yapıp atlamadım. Atlamayacağımı bile bile atlayacak gibi yaptım.

Ölüm korkusuyla terbiye ettiğim bütün yüzler gözümün önünden geçtiler. Çocuklar, kadınlar, ihtiyarlar. Sunaklara yatırıp boynunu vurduğum kurbanlar, yattıkları yerden bana baktılar. Peki, biz neden öldük dediler ya

da bambaşka şeyler dediler de ben bomboş gözlerine anlamlar yükledim. Korkmadım onlardan. Sevgili kurbanlar, sizlerden korkmadım! Öyle saçma sapan ölümleri hak etmediniz elbette ama yine de size acımadığımı bilmesinin çünkü sizler er ya da geç korkacaktınız. İnsan; tanrıların bile önünde eğilirken biraz kendi korkularının önünde eğilmiş olur, rahiplerin dehşetengiz vaazlarını dinlerken kendi içindeki kötülüğü besler, öyle değil mi?

Uçurumun dibinde çırılçıplak bir fânilikle gözümü avcıya diktim. Benimle birlikte aşağı düşen ama parçalanmayan yahut çok önceleri parçalanıp toparlanan yahut hiç düşmeyen ve hiç parçalanmayan büyücüye diktim. Demek beni böyle vurdun? Demek mızrağını, yüzyıllardır çöllerde ölümsüz izler bırakan aşıkların ölümlü dişleriyle bunun için sivirttin? Garipleri garip kılan sendin demek. En baştan beri üzerimde gezinen göz senin gözündü. Habil'i Kabil'in eliyle katleden, kralların sözünü yere düşüren, halkı kılıçtan geçiren sendin. Çocukları bunun için ağlattın. Gemileri batırdın ve ufku kana buladın kaç sefer. Tarihi, beni daha belirgin kılabilmek için sen uydurdun. Şairleri saçlarından tutup oturtun masalara. Isırgan mısraları göğsümde gezdirdin. Acıklı besteleri eritip kulaklarıma akıttın, ben ezeli uykudayken. Demek beni böyle upuzun vurabilmek içindi bütün bunlar. Bütün bu yaşamaklar.

Yani o yıldızlar, o korkunç sessizlik, o upuzun girizgâh. Çöldeki kuru ağaca takılı kalan kuş tüyü. Acılar, acılar, acılar... Nabzı gözlerinde atan bir gergedan, bir akşamüzeri en zayıf yerinden vurulunca hayat temize çıktı. Yarılış haklılaştı. Biri eğildi, bir kuyuya şarkı söyledi. Kızgın kumlarda çıplak ayaklarıyla yürüdü bir büyücü. Boş bir kuyu, boş bir kalp, boş bir gezegen durdu. Mağaralar rahat bir nefes aldı. Ben nefes aldım. Putlar birbirini teselli ederek geçti dediler. Bu saçmalık da nihayet son buldu.

Akşamın kızıl bir yılan gibi çevremi kuşattığı şu saatlerde, putperestler saçlarını başlarını yolsunlar. Otursunlar geniş gövdeleriyle yol ağzlarına, kudurup köpürsünler. Deste deste açılan anlamları görmezden gelerek yumuşattıkları yanılıgyı çiğneyip dursunlar. Onlara sımsıcak bir günahla verdiğim cevabı bulandırmak için kulaklarını kumlarla doldursunlar. Yeri göğü yıkıp yeniden kursunlar. Putlarına sırt çevirdikten sonra gidip mahzenlerde kelimelerden sunaklar yontacak değilim. Kabilemin oğul oğul büyüttüğü mate me yenisini eklemeyeceğim. Ne olsa varoluş, ben vurulduktan sonra evine dönecek. Bu vurulmak, eve dönen dünyanın sırtında saçları örülmemiş bir yazgı olarak kıyamete kadar tel tel uçuşacak. Uçuşacak değil mi büyücüm?